ZAKON O AZILU

NESLUŽBENI PREČIŠĆENI TEKST[1]
(„Službeni glasnik BiH", broj: 11/16 i 16/16)[2]

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Zakona)

Ovim zakonom propisuju se: organi nadležni za njegovo provođenje, principi, uslovi i postupak za odobravanje izbjegličkog statusa, statusa supsidijarne zaštite, prestanak i ukidanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, privremena zaštita, identifikacioni dokumenti, prava i obaveze tražitelja azila, izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom kao i druga pitanja iz oblasti azila u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH).

Član 2.
(Značenje izraza u Zakonu)

U smislu ovog zakona:

a) stranac je lice koje nije državljanin BiH;
b) lice bez državljanstva je stranac kojeg nijedna država u skladu s domaćim zakonodavstvom ne smatra svojim državljaninom;
c) tražitelj azila je stranac koji podnese zahtjev za azil o kojem nije donesena izvršna odluka u skladu s ovim zakonom;
d) azil obuhvata izbjeglički status i status supsidijarne zaštite, u skladu s ovim zakonom;
e) izbjeglica je stranac ili lice bez državljanstva kojem je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo izbjeglički status u skladu s Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine i ovim zakonom;
f) izbjeglički status je status koji se priznaje na osnovu odluke nadležnog tijela o ispunjenju uslova iz člana 19. ovog zakona;
g) stranac pod supsidijarnom zaštitom je stranac kojem je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo status supsidijarne zaštite, u skladu s ovim zakonom;
h) supsidijarna zaštita je status koji se priznaje na osnovu odluke nadležnog tijela o ispunjenju uslova iz člana 22. ovog zakona;
i) privremena zaštita je zaštita hitnog i privremenog karaktera koja se odobrava strancu u situacijama masovnog priliva, u skladu s ovim zakonom;
j) stranac pod privremenom zaštitom je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva kojem je odobrena zaštita iz tačke i) ovog člana;
k) masovni priliv je dolazak velikog broja stranaca koji su napustili svoju zemlju porijekla i ne mogu se u nju vratiti zbog oružanog sukoba ili sistematskog i općeg kršenja ljudskih prava;
l) maloljetnik je stranac mlađi od 18 godina;
m) maloljetnik bez pratnje je stranac mlađi od 18 godina (maloljetnik) koji je ušao u BiH ili koji je, nakon ulaska u BiH, ostao bez pratnje lica starijeg od 18 godina (punoljetno lice) koje je za maloljetnika odgovorno po zakonu ili punomoći, sve dok se ne stavi pod brigu takvog lica;

[1] Legalist.ba objavljuje ovaj tekst propisa u dobroj vjeri, smatrajući ga u trenutku objavljivanja ispravnom verzijom propisa. Ali, autori i Legalist.ba ne jamče da je objavljeni tekst propisa pravno valjan, trenutno važeći ili pravodobno dopunjen i mijenjan, stoga Legalist.ba ne odgovara za štetne posljedice koje mogu nastupiti usljed preuzimanja i korištenja ovog teksta.
[2] Sve izmjene i dopune osnovnog teksta propisa su podvučene.

n) članom porodice tražitelja azila, izbjeglice, stranca pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom smatraju se bračni ili vanbračni drug, maloljetno zajedničko dijete bračnih ili vanbračnih drugova, maloljetno dijete svakog od njih, njihovo maloljetno usvojeno dijete, maloljetno usvojeno dijete svakog od njih, pod uslovom da nisu zasnovali vlastite porodice, roditelji ili drugi zakonski zastupnik maloljetnika, punoljetna nevjenčana djeca azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom koja zbog svog zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti brinuti se za svoje potrebe, roditelj ili drugi zakonski zastupnik djeteta, srodnik prvog stepena u ravnoj uzlaznoj liniji s kojim je živio u zajedničkom domaćinstvu, ako se utvrdi da zavisi od brige tražitelja, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom;

o) namjera za podnošenje zahtjeva za azil (u daljnjem tekstu: namjera) je usmeno ili pismeno izražena volja lica bez državljanstva za podnošenje zahtjeva u skladu s članom 31. ovog zakona;

p) zahtjev za azil je zahtjev koji podnosi stranac, a smatra se zahtjevom za priznavanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH;

r) centar za prihvat i smještaj tražitelja azila je specijalizirana ustanova namijenjena za zajednički prihvat i smještaj tražitelja azila;

s) brak je zakonom uređena zajednica života jednog muškarca i jedne žene;

t) vanbračna zajednica je zajednica života jednog muškarca i jedne žene koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici s trećim licem, a koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete;

u) prebivalište je mjesto i adresa u BiH na kojoj je trajno nastanjena izbjeglica;

v) boravište je mjesto i adresa u BiH na kojoj privremeno boravi tražitelj azila ili lice pod supsidijarnom zaštitom;

z) zemlja porijekla je zemlja čije državljanstvo stranac ima ili zemlja u kojoj je lice bez državljanstva imalo svoje ranije uobičajeno boravište. Ako stranac ima više od jednog državljanstva, zemlja porijekla je svaka zemlja čije državljanstvo ima;

aa) uobičajeno boravište ima lice bez državljanstva u onom mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na osnovu kojih se može zaključiti da ono u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno;

bb) putna isprava je važeći pasoš ili drugi putni identifikacioni dokument koji je izdao strani nadležni organ vlasti, a koji BiH priznaje, te važeća lična karta ili drugi lični identifikacioni dokument s fotografijom koji se može koristiti za prelazak državne granice, a priznat je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, kao i putna isprava izdata strancu u BiH u skladu s ovim zakonom ili Zakonom o strancima;

cc) putna isprava za izbjeglice je putna isprava propisana Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine;

dd) rasa posebno uključuje: boju kože, porijeklo te pripadnost određenoj etničkoj grupi;

ee) vjera posebno uključuje: teistička, neteistička i ateistička uvjerenja, učešće ili neučešće u privatnim ili javnim formalnim vjerskim obredima, bilo samostalno ili u zajednici s drugima, druge vjerske obrede ili izražavanje vjere ili oblike ličnog ili zajedničkog ponašanja koji se zasnivaju na vjerskom uvjerenju ili iz njega proizlaze;

ff) nacionalnost posebno uključuje pripadnost grupi ljudi koja je određena po svom kulturnom, etničkom ili jezičkom identitetu, zajedničkom geografskom ili političkom porijeklu ili odnosom sa stanovništvom neke druge zemlje, a može obuhvatiti i državljanstvo;

gg) političko mišljenje posebno uključuje mišljenje, stav ili uvjerenje o pitanjima povezanim s potencijalnim vršiocima progona te njihovim politikama ili metodama, bez obzira na to da li je tražitelj azila postupao po tom mišljenju, stavu ili uvjerenju;

hh) određena društvena grupa je grupa lica koja dijele zajedničku karakteristiku, a da to nije rizik od proganjanja ili koja njihovo društvo percipira kao posebnu grupu. Karakteristika često može biti urođena, nepromjenjiva ili na drugi način fundamentalna za ljudsko dostojanstvo, svijest ili uživanje ljudskog prava;

ii) ranjive grupe podrazumijevaju lica lišena poslovne sposobnosti, djecu, djecu bez pratnje, starija i nemoćna lica, teško bolesna lica, lica s invaliditetom, trudnice, samohrane roditelje s maloljetnom djecom, lica s duševnim smetnjama te žrtve trgovine ljudima, žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i spolnog nasilja, kao što su žrtve sakaćenja ženskih spolnih organa."

Član 3.
(Organi nadležni za provođenje Zakona)

Za provođenje ovog zakona nadležni su:

a) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH),
b) Ministarstvo sigurnosti BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
c) Služba za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Služba),
d) Granična policija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija BiH),
e) Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH),
f) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH,
g) Ministarstvo civilnih poslova BiH,
h) ostali organi unutrašnjih poslova u BiH (u daljnjem tekstu: organi unutrašnjih poslova) i
i) drugi nadležni organi.

Član 4.
(Upotreba roda)

Svi izrazi u ovom zakonu dati u muškom gramatičkom rodu odnose se bez diskriminacije i na žene.

Član 5.
(Primjena Zakona o upravnom postupku)

U upravnom postupku koji Ministarstvo vodi po zahtjevu za azil primjenjuje se Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 6.
(Princip zabrane vraćanja "non-refoulement")

(1) Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju gdje bi mu život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog mišljenja. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takvu teritoriju.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, stranac koji se iz opravdanih razloga smatra opasnim za sigurnost BiH ili je pravosnažno osuđen za teško krivično djelo i predstavlja opasnost za BiH može se prisilno udaljiti ili vratiti u drugu zemlju, izuzev ako bi time bio izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut smrtnoj kazni ili pogubljenju, mučenju, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takvu teritoriju.

Član 7.
(Zaštita u slučaju odbijanja zahtjeva za azil ili ukidanja dodijeljenog statusa)

Strancu čiji je zahtjev za azil pravosnažno odbijen ili ukinut dodijeljeni izbjeglički status, odnosno status supsidijarne zaštite, na osnovu razloga iz čl. 21. (1), 23. i 53. (1) a) ovog zakona, ali za koga se u postupku utvrdi da ne može biti udaljen iz BiH, iz razloga

propisanih principom zabrane vraćanja iz člana 6. (2) ovog zakona, dozvolit će se ostanak u BiH u skladu sa zakonom kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca.

Član 8.
(Isključenje primjene sankcija za nezakonit ulazak u BiH)

Prema strancu koji dolazi direktno s teritorije na kojoj su mu život ili sloboda bili ugroženi ne primjenjuju se sankcije zbog nezakonitog ulaska ili boravka u BiH, pod uslovom da se bez odgađanja prijavi nadležnim organima i izloži valjane razloge za nezakonit ulazak ili boravak u BiH.

Član 9.
(Zabrana diskriminacije)

Zabranjena je diskriminacija stranca po bilo kojoj osnovi propisanoj Zakonom o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09).

Član 10.
(Sloboda kretanja)

(1) Stranci koji su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, tražitelji azila, izbjeglice, lica pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom uživaju pravo na slobodu kretanja unutar BiH i slobodan izbor mjesta boravka.
(2) Prava iz stava (1) ovog člana mogu biti djelimično ili potpuno ograničena pod uslovima propisanim ovim ili drugim zakonom.

Član 11.
(Najbolji interes djeteta)

(1) Ministarstvo i ostali nadležni organi u BiH osiguravaju da se u svim postupcima koji se tiču djeteta prvenstveno vodi računa o najboljem interesu djeteta, da su sva prava djeteta zaštićena u skladu s Konvencijom o pravima djeteta i propisima u BiH koji se odnose na brigu i zaštitu djece.
(2) Razdvojena ili djeca bez pratnje zahtijevaju prioritetno djelovanje u pogledu njihove rane identifikacije, zaštite i zbrinjavanja kao i pronalaženja porodica razdvojene djece s ciljem spajanja s roditeljima ili drugim starateljima.

Član 12.
(Starateljstvo)

(1) Maloljetniku bez pratnje i poslovno nesposobnom strancu, koji je iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil ili je podnio zahtjev za azil, odredit će se staratelj pod istim uslovima kao državljanima BiH. Zahtjev za postavljanje staratelja nadležnom centru za socijalni rad podnosi Ministarstvo.
(2) Maloljetnoj i poslovno nesposobnoj izbjeglici bez pratnje i licu pod supsidijarnom zaštitom bit će određen staratelj pod istim uslovima kao i državljaninu BiH. Zahtjev za postavljanje staratelja nadležnom centru za socijalni rad podnosi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.
(3) Maloljetnik bez pratnje odmah se obavještava o imenovanju staratelja. Staratelj svoje dužnosti obavlja u skladu s principom najboljeg interesa djeteta.
(4) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, maloljetniku bez pratnje, starijem od 16 godina, koji je u braku ili vanbračnoj zajednici neće se imenovati staratelj.
(5) U slučaju sumnje u starosnu dob maloljetnika bez pratnje mogu se, uz njegovu saglasnost, primijeniti odgovarajuće zdravstvene metode i pregledi s ciljem utvrđivanja njegove dobi.
(6) Ako i nakon primjene metoda iz stava (5) ovog člana postoji sumnja u dob maloljetnika, Ministarstvo postupa kao s maloljetnikom dok se ne utvrdi da se radi o punoljetnom licu.

Član 13.
(Spajanje porodice)

(1) Izbjeglica ima pravo na spajanje s članovima porodice navedenim u članu 2. (1) n) ovog zakona koji se nalaze van teritorije BiH.
(2) Izbjeglica podnosi zahtjev za spajanje s porodicom Ministarstvu. Uz zahtjev podnosi raspoloživu dokumentaciju kojom dokazuje porodični odnos. Ako izbjeglica ne podnese materijalni dokaz o porodičnom odnosu, Ministarstvo će, pri odlučivanju o spajanju porodice, uzeti u obzir okolnosti na osnovu kojih se može procijeniti da li postoji takav odnos.
(3) Ministarstvo donosi odluku o zahtjevu za spajanje s porodicom u roku od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.
(4) Članovima porodice kojima je odobreno spajanje sa izbjeglicom bit će odobren izbjeglički status nakon ulaska u BiH.
(5) Pravo na spajanje porodice nemaju članovi porodice izbjeglice kod kojih postoje razlozi za isključenje iz člana 21. ovog zakona.

Član 14.
(Održavanje porodičnog jedinstva izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

(1) Izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na održavanje porodičnog jedinstva na teritoriji BiH s članovima porodice iz člana 2. (1) n) ovog zakona.
(2) Na zahtjev člana porodice izbjeglice ili stranca pod supsidijarnom zaštitom koji se nalazi na teritoriji BiH, bit će odobren isti status ako je porodični odnos postojao u zemlji porijekla i podnosilac zahtjeva ne potpada pod klauzule isključenja iz čl. 21. i 23. ovog zakona.
(3) Dijete izbjeglice ili stranca pod supsidijarnom zaštitom, rođeno u BiH, slijedi pravni položaj roditelja, o čemu Ministarstvo donosi odluku.

Član 15.
(Informiranje)

(1) Stranci koji iskažu namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, tražitelji azila, izbjeglice, stranci pod supsidijarnom i privremenom zaštitom imaju pravo da budu informirani na jeziku koji razumiju ili za koji se može osnovano pretpostaviti da razumiju o postupcima, pravima i obavezama koje, u skladu s ovim zakonom, proizlaze iz njihovog statusa.
(2) Informacije iz stava (1) ovog člana mogu biti predočene pismeno, u formi letka, na jeziku koji stranac razumije ili za koji se osnovano može pretpostaviti da razumije.

Član 16.
(Saradnja s UNHCR-om)

(1) Nadležni organi BiH sarađivat će s Uredom Visokog komesarijata Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu: UNHCR) u skladu s članom 35. Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine.
(2) Tražitelju azila, u svim fazama postupka, bit će omogućena komunikacija s UNHCR-om ili drugim organizacijama koje po pitanju azila mogu djelovati u ime UNHCR-a.
(3) Ministarstvo će predstavniku UNHCR-a omogućiti:
a) prisustvo registraciji i intervjuu s tražiteljima azila, izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom, pod uslovom da se stranac s tim saglasi;
b) iznošenje zapažanja o pojedinačnim zahtjevima za azil, nakon obavljenog postupka registracije i intervjua.
(4) Ministarstvo će UNHCR-u dostavljati statističke podatke o broju tražitelja azila, o broju i vrstama donesenih odluka po zahtjevima za azil kao i druge statističke podatke koje zatraži UNHCR, a koji su neophodni za obavljanje nadzorne funkcije nad primjenom Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine.

Član 17.
(Zaštita podataka)

(1) U postupcima azila javnost je isključena. Informacije do kojih se u postupcima dođe smatraju se povjerljivim. Informacije o strancu koji iskaže namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, tražitelju azila, izbjeglici ili strancu pod supsidijarnom i privremenom zaštitom neće se odavati zemlji porijekla ili trećoj strani bez prethodne saglasnosti lica na koje se odnose.
(2) U toku postupka neće se prikupljati informacije od pretpostavljenih počinilaca progona ili teške povrede ako bi na taj način počinioci bili obaviješteni o činjenici da je zahtjev podnesen od konkretnog tražitelja azila ili da mu je dodijeljen azil, a što bi ugrozilo fizički integritet ili njegovu sigurnost ili članova njegove porodice koji žive u zemlji porijekla.
(3) Na svaku obradu, pristup i korištenje ličnih podataka o tražitelju azila, izbjeglici, strancu pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom primjenjuje se Zakon o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06 i 7/11).

Član 18.
(Provjera stranca)

(1) Ministarstvo obavlja provjeru stranca koji podnese zahtjev za azil u Centralnoj bazi podataka o strancima u smislu prikupljanja činjenica koje mogu biti bitne za postupak i donošenje odluke po zahtjevu.
(2) Sigurnosnu provjeru za stranca s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH provodi Obavještajno-sigurnosna agencija BiH.
(3) U postupku donošenja odluke koja se zasniva na informacijama sadržanim u dokumentu sa oznakom tajnosti, koju je odredio organ iz stava (2) ovog člana ili drugi nadležni organ, primjenjivat će se Zakon o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/04 i 12/09).

POGLAVLJE II. IZBJEGLIČKI STATUS I STATUS SUPSIDIJARNE ZAŠTITE

Odjeljak A. Uslovi za dodjelu izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite

Član 19.
(Izbjeglički status)

Izbjeglički status bit će odobren strancu koji se zbog osnovanog straha od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja nalazi izvan zemlje svog državljanstva, a ne može ili se zbog takvog straha ne želi staviti pod zaštitu te zemlje, kao i licu bez državljanstva koje se nalazi izvan zemlje svog prethodnog uobičajenog mjesta boravka, a ne može se ili se, zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu državu.

Član 20.
(Djela progona)

(1) Djela koja se smatraju progonom u smislu člana 19. ovog zakona moraju biti:
   a) dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava, posebno prava koja ne mogu biti ograničena prema članu 15. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili
   b) skup različitih mjera, uključujući i kršenje ljudskih prava, koje posmatrano u cjelini mogu uticati na pojedinca na način kako je navedeno u tački a) ovog stava.
(2) Djela progona iz stava (1) ovog člana, između ostalog, mogu biti:
   a) fizičko ili psihičko nasilje, uključujući i seksualno nasilje;
   b) zakonske, administrativne, policijske i/ili sudske mjere koje su same po sebi diskriminacijske ili se provode na diskriminacijski način;

c) sudski progon ili kažnjavanje koje je nesrazmjerno ili diskriminacijsko;
d) uskraćivanje prava na sudsku zaštitu što dovodi do nesrazmjernih ili diskriminacijskih kazni;
e) sudski progon ili kažnjavanje zbog odbijanja obavljanja vojne službe prilikom sukoba, kada bi obavljanje vojne službe uključivalo krivična djela ili radnje koje potpadaju pod razloge isključenja navedene u članu 21. (1) a) b) i c) ovog zakona,
f) djela koja su po svojoj prirodi specifično vezana za rod ili djecu.

(3) Djela progona ili nedostatak zaštite od takvih djela moraju biti povezani s rasom, vjerom, nacionalnošću, pripadnošću određenoj društvenoj grupi ili političkim mišljenjem.
(4) Između razloga i djela proganjanja i/ili nepostojanja zaštite protiv tih djela mora postojati povezanost.
(5) Prilikom procjene da li tražitelj osnovano strahuje od proganjanja, nije važno da li tražitelj stvarno ima rasne, vjerske, nacionalne, društvene ili političke karakteristike koje izazivaju proganjanje ako mu počinilac proganjanja pripisuje takve karakteristike.

Član 21.
(Isključenje iz izbjegličkog statusa)
(1) Izuzetno od člana 19. ovog zakona, izbjeglički status neće biti odobren strancu ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati:
a) da je počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti, utvrđenog odredbama međunarodnih akata;
b) da je počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju teškog nepolitičkog krivičnog djela prije nego što je došao u BiH, uključujući i naročito okrutna djela čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem;
c) da je počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju djela koja su u suprotnosti s ciljevima i principima UN-a ili
d) opasnim za sigurnost BiH ili je pravosnažno osuđen za teško krivično djelo i predstavlja opasnost za BiH.

(2) Izbjeglički status neće biti odobren strancu:
(a) koji uživa pomoć i zaštitu nekog organa ili agencije UN-a izuzev UNHCR-a;
(b) kome nadležni organi BiH priznaju ista prava kao državljanima BiH.

Član 22.
(Supsidijarna zaštita)
(1) Supsidijarna zaštita odobrava se strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje statusa izbjeglice iz člana 19. ovog zakona ako postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da će se povratkom u zemlju porijekla ili zemlju uobičajenog mjesta boravka suočiti sa stvarnim rizikom od teške povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda.
(2) Teškom povredom u smislu stava (1) ovog člana smatra se smrtna kazna ili pogubljenje, mučenje, nehumano ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, ozbiljna i individualna prijetnja životu ili fizičkom integritetu civila zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

Član 23.
(Isključenje iz supsidijarne zaštite)
Izuzetno od člana 22. ovog zakona, supsidijarna zaštita neće biti odobrena strancu ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati da je:
a) počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti, utvrđenog odredbama međunarodnih akata;
b) počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju teškog krivičnog djela;
c) počinio, podsticao ili na drugi način učestvovao u izvršenju djela koja su u suprotnosti s ciljevima i principima UN-a;

d) opasan za sigurnost BiH;
e) počinio krivično djelo prije ulaska u BiH, ako je u BiH propisana kazna zatvora za to djelo i ako je zemlju porijekla napustio samo radi izbjegavanja kazne propisane u toj zemlji.

Član 24.
(Počinioci progona ili teške povrede)

Počinioci progona ili teške povrede u smislu čl. 19. i 22. ovog zakona mogu biti:
a) državni organi;
b) stranke ili organizacije koje kontroliraju državu ili važan dio državnog područja;
c) nedržavni subjekti, ako se dokaže da država ili stranke, odnosno organizacije koje kontroliraju važan dio državnog područja, uključujući i međunarodne organizacije, nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od progona ili teške povrede.

Član 25.
(Subjekti zaštite)

(1) Zaštitu od progona ili teške povrede u smislu čl. 19. i 22. ovog zakona u zemlji porijekla mogu pružiti:
a) državni organi;
b) stranke ili organizacije uključujući i međunarodne organizacije koje kontroliraju državu ili važan dio državnog područja.

(2) Pružanje zaštite iz stava (1) ovog člana predstavlja preduzimanje odgovarajućih mjera s ciljem sprečavanja progona, odnosno teške povrede što podrazumijeva postojanje efikasnog pravnog sistema za otkrivanje, procesuiranje i kažnjavanje djela koja čine progon ili tešku povredu i pristup tražitelja azila takvoj zaštiti. Pružanje zaštite treba biti efikasno i trajnog karaktera.

Član 26.
(Zaštita unutar države)

Zaštita unutar države predstavlja zaštitu u dijelu zemlje porijekla u odnosu na koji ne postoji osnovan strah od progona ili stvaran rizik od teške povrede. U toku razmatranja zahtjeva Ministarstvo će cijeniti generalne okolnosti u tom dijelu zemlje porijekla, da li je dato područje dostupno tražitelju azila, te da li se, s obzirom na lične okolnosti tražitelja azila, može očekivati da se nastani u tom dijelu zemlje.

Član 27.
(Princip "sur place")

Osnovan strah od progona ili stvarni rizik od teške povrede može se zasnivati i na:
a) događajima koji su uslijedili nakon što je tražitelj azila napustio zemlju porijekla;
b) aktivnostima tražitelja azila nakon što je napustio zemlju porijekla, posebno ako se ustanovi da predstavljaju izražavanje i nastavak uvjerenja i orijentacije koje je imao u zemlji porijekla.

Odjeljak B. Postupak po zahtjevu za azil

Član 28.
(Osnovni principi)

(1) Ministarstvo će osigurati pojedinačno, objektivno i nepristrasno provođenje postupka za priznavanje, ukidanje i prestanak izbjegličkog statusa i supsidijarne zaštite kao i postupka produženja supsidijarne zaštite.
(2) Postupke iz stava (1) ovog člana provode službena lica s odgovarajućim znanjem u oblasti azila.

Član 29.
(Garancije u postupku)

(1) Tokom postupka tražitelju azila bit će omogućeno:
a) da bude informiran o uslovima i postupku dodjele izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite, pravima i obavezama, posljedicama nepoštivanja obaveza ili odbijanja saradnje s nadležnim organom;
b) iznošenje svih okolnosti na kojima zasniva svoj zahtjev za azil, pristup dokazima i predlaganje izvođenja pojedinih dokaza;
c) da se postupak vodi na jeziku koji razumije ili za koji se može osnovano pretpostaviti da ga razumije;
d) pristup besplatnoj pravnoj pomoći;
e) da postupak po zahtjevu za azil vodi i da prevodilac ili tumač bude lice istog spola, ako za to postoje opravdani razlozi i
f) komunikacija s UNHCR-om.

(2) Tražitelju azila može se uskratiti pristup dokazima ako bi to podrazumijevalo otkrivanje informacija koje bi mogle ugroziti sigurnost BiH, sigurnost izvora informacija i lica na koja se informacije odnose ili ako bi bilo ugroženo razmatranje zahtjeva za azil.

(3) Ministarstvo će prioritetno postupati s tražiteljima azila kojima je ograničeno kretanje a prioritetno i s posebnom pažnjom s maloljetnicima, maloljetnicima bez pratnje, samohranim roditeljima s maloljetnom djecom, licima koja su mučena, silovana, izvrgnuta drugim oblicima fizičkog ili psihičkog nasilja, trudnicama, starijim licima, licima s bolestima i duševnim smetnjama i invalidnim licima.

Član 30.
(Jedinstveni postupak po zahtjevu za azil)

Ministarstvo ispituje osnovanost zahtjeva za azil u jedinstvenom postupku tako što prvo ispituje uslove za dodjelu izbjegličkog statusa, a ako nisu ispunjeni uslovi za dodjelu izbjegličkog statusa, ispituje uslove za dodjelu supsidijarne zaštite.

Član 31.
(Iskazivanje namjere za podnošenje zahtjeva za azil)

(1) Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranac može iskazati:
a) Graničnoj policiji BiH, na graničnom prijelazu ili
b) organizacionim jedinicama Službe.

(2) Ako stranac namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskaže na nekom od graničnih prijelaza, Granična policija BiH odmah obavještava mjesno nadležnu organizacionu jedinicu Službe koja je obavezna preuzeti stranca.

(3) Granična policija BiH ili organizaciona jedinica Službe kojoj je stranac iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil upoznaje stranca s postupkom traženja azila i njegovim pravima i obavezama.

Član 32.
(Potvrda o iskazanoj namjeri)

(1) Strancu koji iskaže namjeru za podnošenje zahtjeva za azil organizaciona jedinica Službe izdaje potvrdu o iskazanoj namjeri, kojom određuje pravac kretanja i rok koji je potreban za dolazak u Ministarstvo radi ličnog podnošenja zahtjeva za azil.

(2) Potvrda sadrži podatke o licu koje je iskazalo namjeru za podnošenje zahtjeva za azil i članovima porodice u pratnji. Potvrda se smatra pravom na ostanak u BiH, za vrijeme njenog trajanja.

(3) Organizaciona jedinica Službe odmah po iskazivanju namjere Ministarstvu dostavlja primjerak potvrde o iskazanoj namjeri s kopijama ličnih i drugih dokumenata stranca koji je iskazao namjeru, relevantnih za postupak azila. Organizaciona jedinica Službe dužna je originalni primjerak potvrde, s dokumentacijom prikupljenom tokom postupka iskazivanja namjere, dostaviti Ministarstvu najkasnije u roku od tri dana od dana iskazivanja namjere.

(4) Rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri za podnošenje zahtjeva za azil ne može biti duži od osam dana.
(5) Izuzetno od stava (4) ovog člana, u slučaju velikog broja istovremeno iskazanih namjera za podnošenje zahtjeva za azil, rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri može biti 14 dana.

Član 33.
(Postupak sa strancima koji se nalaze u imigracionom centru, pritvoru, zatvoru ili ustanovi za smještaj žrtava trgovine ljudima)

(1) Stranac koji se nalazi u imigracionom centru, pritvoru, zatvoru ili ustanovi za smještaj žrtava trgovine ljudima namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazuje putem mjesno nadležne organizacione jedinice Službe, koja postupa na način propisan članom 32. ovog zakona.
(2) Ministarstvo, u situacijama navedenim u stavu (1) ovog člana, postupak zaprimanja zahtjeva za azil i registraciju stranca provodi u ustanovi u kojoj se stranac nalazi, u roku određenom potvrdom o iskazanoj namjeri za podnošenje zahtjeva za azil.

Član 34.
(Smještaj u centar)

(1) Centar za prihvat i smještaj tražitelja azila, osnovan u okviru Ministarstva, predstavlja specijaliziranu ustanovu namijenjenu za prihvat i smještaj tražitelja azila u BiH.
(2) Stranac koji je iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil ima pravo na smještaj u centar iz stava (1) ovog člana. Izuzetno, u vanrednim okolnostima povećanog broja zahtjeva za azil, prihvat i smještaj tražitelja azila može se osigurati u privatnim kućama, stanovima, hotelima ili drugim prostorijama prilagođenim za tu namjenu.
(3) Ako je strancu, koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil u BiH, potreban smještaj, organizaciona jedinica Službe o tome obavještava Ministarstvo, koje osigurava prihvat i smještaj. Organizaciona jedinica Službe kojoj je namjera iskazana prevest će podnosioca iskazane namjere do centra za prihvat i smještaj tražitelja azila, ako ocijeni potrebnim.
(4) Za lica kojima je pružen smještaj Ministarstvo osigurava zaštitu njihovog porodičnog života, mogućnost komunikacije sa srodnicima, pravnim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a i nevladinim organizacijama.
(5) Ministarstvo će pokloniti posebnu pažnju sprečavanju nasilnog ponašanja u prostorima za prihvat i smještaj stranaca koji zatraže azil.
(6) Lica koja rukovode radom i koja su zaposlena u centru adekvatno će se obučavati za rad u specifičnim i posebnim uslovima rada sa strancima i ranjivim kategorijama iz člana 29. (3) ovog zakona.

Član 35.
(Podnošenje zahtjeva za azil)

(1) Stranac je dužan, u roku određenom potvrdom, Ministarstvu podnijeti zahtjev za azil. Punoljetni stranac zahtjev za azil podnosi lično dok za maloljetnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik odnosno staratelj. Zahtjev za azil može podnijeti lično i maloljetnik stariji od 16 godina, ako je u braku ili vanbračnoj zajednici.
(2) Izuzetno, ako stranac bez opravdanih razloga ne podnese zahtjev za azil, u roku određenom potvrdom, smatrat će se da je odustao od iskazane namjere o čemu će Ministarstvo obavijestiti Službu. U daljnjim postupcima na njega se primjenjuje zakon kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca.

Član 36.
(Registracija tražitelja azila)

(1) Nakon zaprimanja zahtjeva za azil stranac se registrira. Postupak registracije obuhvata sljedeće radnje:
a) popunjavanje registracijskog obrasca;

b) uzimanje otisaka deset prstiju i potpisa;
c) fotografiranje i
d) kopiranje ličnih i drugih dokumenata relevantnih za vođenje postupka.

(2) Obrazac za registraciju popunjava se za svakog punoljetnog tražitelja azila i maloljetnog tražitelja azila starijeg od 16 godina, ako je u braku ili vanbračnoj zajednici. Za maloljetnog tražitelja azila bez pratnje, starijeg od 14 godina, registracijski obrazac popunjava se uz saglasnost staratelja.

(3) Od maloljetnog tražitelja azila bez pratnje, mlađeg od 14 godina, Ministarstvo uzima izjavu o razlozima napuštanja zemlje porijekla koja je prilagođena njegovom uzrastu i psihičkoj zrelosti.

(4) Punoljetnim tražiteljima azila kao i maloljetnim tražiteljima azila, starijim od 14 godina, uzimaju se otisci prstiju. Svi tražitelji azila, bez obzira na starosnu dob, fotografiraju se.

(5) Postupku registracije, osim tražitelja azila i službenog lica Ministarstva, mogu prisustvovati:

a) zakonski zastupnik odnosno staratelj;
b) opunomoćenik;
c) prevodilac odnosno tumač, ako je potreban;
d) predstavnik UNHCR-a.

Član 37.
(Oduzimanje putnih isprava)

(1) Nakon obavljene registracije Ministarstvo tražitelju azila oduzima putne isprave, koje može koristiti za prelazak državne granice, uz izdavanje potvrde o oduzimanju putnih isprava.

(2) Oduzete putne isprave zadržavaju se u Ministarstvu i vraćaju tražitelju azila po konačnosti odluka iz člana 41. (1) a), e) i f) ovog zakona ili pravosnažnosti odluka iz člana 41. (1) b) i c) ovog zakona.

(3) Kada je po zahtjevu za azil donesena pravosnažna odluka iz člana 41. (1) d) ovog zakona, Ministarstvo oduzetu putnu ispravu predaje Službi.

Član 38.
(Prijava boravišta, prebivališta i promjene adrese stanovanja)

(1) Za stranca koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil, a smješten je u centar za prihvat i smještaj tražitelja azila, službeno lice centra prijavljuje boravak nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici u roku od tri dana od dana prihvata i smještaja lica.

(2) Stranac koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil, a smješten je na privatnoj adresi, dužan je izvršiti prijavu boravka nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/ stanici, u roku od tri dana od dana iskazane namjere, a prije podnošenja zahtjeva za azil.

(3) Izbjeglica je dužna prijaviti prebivalište nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici u roku od osam dana od dana sticanja statusa. U slučaju promjene adrese stanovanja, izbjeglica je dužna prijaviti tu promjenu nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici u roku od osam dana od dana promjene adrese stanovanja.

(4) Tražitelji azila i stranci pod supsidijarnom zaštitom dužni su prijaviti promjenu adrese stanovanja nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici u roku od tri dana od promjene adrese stanovanja.

Član 39.
(Intervju)

(1) Ministarstvo će nakon registracije obaviti, pojedinačno, sa svim punoljetnim tražiteljima azila jedan ili više intervjua.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, intervju se može obaviti i s maloljetnikom starijim od 16 godina, ako je u braku ili vanbračnoj zajednici, kao i s maloljetnikom bez

pratnje. Ministarstvo će prilikom intervjua s maloljetnikom voditi računa o njegovom uzrastu, nivou intelektualnog razvoja i mogućnostima da shvati značaj postupka.

(3) Intervjuu, osim tražitelja azila i službenog lica Ministarstva, mogu prisustvovati:
- a) zakonski zastupnik odnosno staratelj;
- b) opunomoćenik;
- c) prevodilac odnosno tumač, ako je potreban;
- d) predstavnik UNHCR-a.

(4) Tražitelju azila bit će omogućeno da iznese sve činjenice i okolnosti relevantne za donošenje odluke po zahtjevu za azil.

(5) Službeno lice Ministarstva upozorit će tražitelja azila da je dužan govoriti istinu, iznijeti sve okolnosti i činjenice na kojima zasniva zahtjev i priložiti sve raspoložive dokaze.

(6) Tražitelj azila i njegov opunomoćenik imaju pristup zapisniku s obavljenog intervjua.

Član 40.
(Procjena činjenica i okolnosti)

(1) Prilikom donošenja odluke po zahtjevu za azil uzimaju se u obzir:
- a) činjenice koje se odnose na zemlju porijekla u vrijeme donošenja odluke po zahtjevu, uključujući zakone i propise te zemlje kao i način na koji se oni primjenjuju;
- b) relevantne izjave i dokazi koje je iznio tražitelj azila uključujući i informaciju o tome da li je tražitelj bio ili može biti izložen progonu ili teškoj povredi;
- c) položaj i lične okolnosti tražitelja azila, uključujući spol i dob, kako bi se na osnovu ličnih okolnosti tražitelja azila procijenilo predstavljaju li postupci i djela, kojima je bio ili bi mogao biti izložen, progon ili tešku povredu;
- d) može li tražitelj azila dobiti efikasnu zaštitu u drugom dijelu zemlje porijekla u kojem ne bi imao osnovani strah od progona niti bi bio izložen stvarnom riziku trpljenja teške povrede;
- e) može li tražitelj azila dobiti zaštitu zemlje u kojoj bi mogao dokazati državljanstvo;
- f) druge činjenice koje mogu biti relevantne za donošenje odluke.

(2) Ministarstvo će pri utvrđivanju činjenica i okolnosti iz stava (1) ovog člana uzeti u obzir:
- a) podatke i izjavu iz zahtjeva i registracijskog obrasca;
- b) iskaz tražitelja azila dat na intervjuu;
- c) dokaze i dokumentaciju podnesene od tražitelja azila;
- d) dokaze dobivene od drugih nadležnih organa;
- e) opće i specifične informacije o zemlji porijekla, dobivene iz različitih i pouzdanih izvora.

(3) Odluka Ministarstva neće zavisiti od podnošenja materijalnih dokaza od tražitelja azila ako je tokom postupka tražitelj azila podnio dokaze kojima raspolaže i dao prihvatljivo obrazloženje za nedostatak drugih dokaza, ako su njegove izjave dosljedne i prihvatljive i nisu u suprotnosti s dostupnim općim i posebnim informacijama o zemlji porijekla relevantnim za njegov slučaj i ako je utvrđena opća vjerodostojnost zahtjeva.

Član 41.
(Odluke po zahtjevu za azil)

(1) Po zahtjevu za azil Ministarstvo donosi odluku kojom se tražitelju azila:
- a) usvaja zahtjev i priznaje status izbjeglice;
- b) usvaja zahtjev i priznaje status supsidijarne zaštite;
- c) odbija zahtjev i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH;
- d) odbija zahtjev i utvrđuje da ne može biti udaljen iz BiH iz razloga propisanih principom zabrane vraćanja iz člana 6. (2) ovog zakona;
- e) postupak po zahtjevu za azil obustavlja i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH ili

f) odbacuje zahtjev za azil i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH.

(2) Ministarstvo u formi rješenja donosi odluke iz stava (1) a), b), c) i d) ovog člana, a u formi zaključka donosi odluke iz stava (1) e) i f) ovog člana.

Član 42.
(Rokovi za donošenje odluke)

(1) Ministarstvo će odluku po zahtjevu za azil, u redovnom postupku, donijeti u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, Ministarstvo će odluku po zahtjevu za azil donijeti u roku od 18 mjeseci ako:

a) je utvrđivanje činjenica na kojima se zahtjev za azil zasniva otežano;
b) veliki broj stranaca podnese zahtjev za azil u određenom periodu;
c) se kašnjenje može pripisati propustima tražitelja azila u smislu ispunjavanja obaveza iz člana 40. (3) ovog zakona, kao i drugih objektivnih razloga.

(3) Ministarstvo će odluku po zahtjevu za azil donijeti u roku od 30 dana ako postoji osnov za odbijanje zahtjeva u ubrzanom postupku iz člana 45. ovog zakona.

(4) Ako zahtjev za azil ne bude riješen u roku iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo o tome obavještava tražitelja azila.

Član 43.
(Priznavanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite)

(1) Ministarstvo tražitelju azila priznaje status izbjeglice kada u postupku po zahtjevu za azil utvrdi da tražitelj azila ispunjava uslove iz člana 19. ovog zakona.

(2) Ministarstvo priznaje tražitelju azila status supsidijarne zaštite kada u postupku po zahtjevu za azil utvrdi da tražitelj azila ne ispunjava uslove iz člana 19., ali ispunjava uslove iz člana 22. ovog zakona. Supsidijarna zaštita u BiH odobrava se na rok od godinu dana i može se produžiti na zahtjev stranca dok traju uslovi zbog kojih je supsidijarna zaštita priznata. Supsidijarna zaštita produžava se na dvije godine.

(3) Stranac kojem je priznata supsidijarna zaštita zahtjev za njeno produženje podnosi Ministarstvu najkasnije 60 dana prije isteka prethodnog odobrenja. U postupku po zahtjevu za produženje supsidijarne zaštite Ministarstvo može saslušati stranca kojem je priznata supsidijarna zaštita. Supsidijarna zaštita prestaje važiti istekom roka na koji je odobrena ako stranac ne podnese zahtjev za njeno produženje.

(4) Po zahtjevu za produženje supsidijarne zaštite Ministarstvo može donijeti rješenje kojim produžava supsidijarnu zaštitu ili odbija zahtjev.

(5) Rješenje Ministarstva o produženju supsidijarne zaštite je konačno i izvršno. Stranac kojem je produžena supsidijarna zaštita ostvaruje prava iz člana 78. ovog zakona donošenjem rješenja o produženju.

(6) Rješenje Ministarstva o odbijanju zahtjeva za produženje supsdijarne zaštite je konačno. Protiv ovog rješenja stranac može podnijeti tužbu Sudu BiH u roku od 15 dana od dana prijema odluke. Tužba odgađa izvršenje rješenja.

Član 44.
(Odbijanje zahtjeva za azil u redovnom postupku)

(1) Ministarstvo odbija zahtjev za azil kada u postupku po zahtjevu za azil utvrdi da tražitelj azila ne ispunjava uslove iz čl. 19. i 22. ovog zakona, postupajući u rokovima iz člana 42. (1) i (2) ovog zakona.

(2) Prilikom donošenja odluke po zahtjevu za azil, Ministarstvo može u redovnom postupku odluku zasnovati na razlozima navedenim u članu 45. (1) ovog zakona.

Član 45.
(Odbijanje zahtjeva za azil u ubrzanom postupku)

(1) Ministarstvo odbija zahtjev za azil u ubrzanom postupku u roku iz člana 42. (3) ako:

a) je tražitelj azila iznio informacije koje nisu značajne ili su minimalno značajne za priznavanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite;

b) je tražitelj azila doveo u zabludu Ministarstvo podnošenjem netačnih informacija ili nevjerodostojnih dokumenata ili je prešutio važne informacije ili uništio, otuđio odnosno prikrio dokumente za utvrđivanje svog identiteta i/ili državljanstva;
c) je tražitelj azila dao očigledno nedosljedne i kontradiktorne, nemoguće ili malo vjerovatne izjave koje su u suprotnosti s informacijama o zemlji porijekla;
d) je tražitelj azila zahtjev za azil podnio kako bi odgodio ili onemogućio izvršenje odluke o protjerivanju ili ekstradiciji;
e) je tražitelj azila nezakonito ušao na teritoriju BiH ili produžio svoj boravak na teritoriji BiH, a nije se bez odgađanja prijavio nadležnim organima i podnio zahtjev za azil;
f) se tražitelj azila može iz osnovanih razloga smatrati opasnim za sigurnost BiH ili javni red ili ako je bio prisilno protjeran zbog sigurnosti BiH ili javnog reda;
g) tražitelj azila dolazi iz sigurne zemlje porijekla, a nije dokazao da ta zemlja za njega nije sigurna.

(2) Ubrzani postupak ne može se primjenjivati u slučaju maloljetnika bez pratnje. Izuzetno, na maloljetnika bez pratnje može se primijeniti stav (1) f) i g) ovog člana, ako maloljetnik ima opunomoćenika.
(3) Tražitelju azila će se i pored postojanja okolnosti iz stava (1) ovog člana omogućiti da dokaže da ispunjava uslove iz čl. 19. i 22. ovog zakona.

Član 46.
(Zabrana vraćanja u slučaju odbijanja zahtjeva i ukidanja statusa)

(1) Ministarstvo dostavlja preporuku Službi o zabrani vraćanja stranca iz razloga propisanih članom 6. (2) ovog zakona, kada odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovog zakona postanu pravosnažne.
(2) Služba strancu iz stava (1) ovog člana izdaje potvrdu o ostanku u BiH na period do godinu dana, uz mogućnost produženja. Potvrda o ostanku produžava se na zahtjev stranca, uz preporuku Ministarstva. Zahtjev za produženje stranac dostavlja Službi najkasnije u roku od dva mjeseca, prije isteka perioda na koji mu je dozvoljen ostanak u BiH.
(3) Ministarstvo, na zahtjev Službe, dostavlja preporuku o produženju potvrde o ostanku stranca, sve dok postoje razlozi zbog kojih su donesene odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovog zakona.
(4) Kada utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih su donesene odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovog zakona, Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje prestanak razloga zabrane vraćanja i određuje strancu rok za dobrovoljno napuštanje teritorije BiH.
(5) Rješenje iz stava (4) ovog člana je konačno. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.

Član 47.
(Obustava postupka)

Osim slučajeva predviđenih Zakonom o upravnom postupku, postupak po zahtjevu za azil obustavlja se zaključkom ako:
a) se u postupku utvrdi da je tražitelj azila državljanin BiH;
b) tokom postupka tražitelj azila ne sarađuje s Ministarstvom;
c) tražitelj azila u toku postupka napusti teritoriju BiH;
d) se tražitelj azila ne odazove na poziv za saslušanje, a svoje odsustvo ne opravda;
e) tražitelj azila ne boravi na posljednjoj prijavljenoj adresi, a nadležni organ nije obavijestio o promjeni adrese, u roku propisanom članom 38. (4) ovog zakona.

Član 48.
(Odbacivanje zahtjeva za azil)

Ministarstvo će odbaciti zahtjev za azil zaključkom ako:

a) je raniji zahtjev za azil u BiH bio odbijen, a tražitelj azila nije priložio dokaze da su se okolnosti na kojima je zasnovao prethodni zahtjev bitno promijenile;
b) tražitelj azila dolazi iz sigurne treće zemlje, a nije dokazao da ta zemlja za njega nije sigurna.
c) je tražitelju azila zaštitu priznala druga zemlja i u mogućnosti je da se vrati u tu zemlju i koristi zaštitu u skladu s članom 50. ovog zakona.

Član 49.
(Sigurna zemlja porijekla i sigurna treća zemlja)

(1) Sigurna zemlja porijekla je zemlja u kojoj je tražitelj azila boravio kao državljanin te zemlje ili u kojoj je kao lice bez državljanstva imao posljednje uobičajeno mjesto boravka, ako je u njoj siguran od progona u smislu člana 20. ovog zakona i teške povrede u smislu člana 22. ovog zakona. Prilikom ocjenjivanja da li se jedna zemlja može smatrati sigurnom zemljom porijekla treba uzeti u obzir zakonodavstvo zemlje, način na koji se primjenjuje, poštivanje prava i sloboda iz Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, poštivanje principa zabrane vraćanja i postojanje sistema efikasnih pravnih lijekova protiv kršenja tih prava i sloboda.
(2) Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je tražitelj azila boravio prije dolaska u BiH pod uslovima da u njoj nema progona u smislu člana 20. ovog zakona i teške povrede u smislu člana 22. ovog zakona, da se u njoj poštuje princip zabrane vraćanja, da se u tu zemlju može legalno vratiti i da mu je omogućen pristup postupku azila koji će biti razmatran u skladu s važećim propisima.
(3) Odluku o tome koje se zemlje smatraju sigurnim zemljama porijekla i sigurnim trećim zemljama donosi Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva vanjskih poslova BiH (u daljnjem tekstu: MVPBiH) i Ministarstva pravde BiH. Ocjena o tome da li je neka zemlja sigurna zemlja porijekla ili sigurna treća zemlja zasniva se na informacijama dobivenim iz različitih i pouzdanih izvora.
(4) Ministarstvo prati stanje u sigurnim zemljama porijekla i sigurnim trećim zemljama i predlaže revidiranje odluke o sigurnim zemljama porijekla i sigurnim trećim zemljama.

Član 50.
(Prva zemlja azila)

Prvom zemljom azila smatra se država u kojoj:

a) je tražitelju azila priznat status izbjeglice i još uvijek može koristiti tu zaštitu ili
b) tražitelj azila uživa drugu vrstu zaštite koja uključuje zaštitu od prisilnog udaljenja ili vraćanja i još uvijek može koristiti tu zaštitu.

Član 51.
(Pravni lijek)

(1) Rješenje iz člana 41. (1) a) ovog zakona, kojim je odobren izbjeglički status, konačno je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
(2) Rješenje iz člana 41. (1) b) ovog zakona, kojim je odobrena supsidijarna zaštita, konačno je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
(3) Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen u skladu s članom 41. (1) c) a u vezi s članom 44. ovog zakona konačno je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.

(4) Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen u skladu s članom 41. (1) c) a u vezi s članom 45. ovog zakona konačno je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.
(5) Rješenje kojim je odbijen zahtjev za azil u skladu s članom 41. (1) d) ovog zakona konačno je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
(6) Zaključak kojim je obustavljen postupak po zahtjevu za azil u skladu s članom 41. (1) e) ovog zakona konačan je. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.
(7) Zaključak kojim je odbačen zahtjev za azil u skladu s članom 41. (1) f) ovog zakona konačan je. Protiv ovog zaključka može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.

Odjeljak C. Prestanak i ukidanje azila

Član 52.
(Prestanak izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

(1) Ministarstvo donosi odluku o prestanku izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH u sljedećim slučajevima:
a) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom dobrovoljno ponovo uživa zaštitu zemlje čiji je državljanin;
b) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom, nakon što je izgubio državljanstvo neke druge zemlje, dobrovoljno ponovo stekao državljanstvo te zemlje;
c) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom stekao novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekao;
d) ako se izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom dobrovoljno vratio radi nastanjenja u zemlju koju je napustio i izvan koje je živio iz straha od progona ili teške povrede;
e) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom, usljed prestanka okolnosti na osnovu kojih mu je priznat status, ne može i dalje odbijati uživanje zaštite zemlje čiji je državljanin ili u kojoj je imao uobičajeno mjesto boravka;
f) kada su okolnosti koje su dovele do priznavanja statusa prestale da postoje ili su se promijenile u tolikoj mjeri da zaštita više nije potrebna;
g) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom stekao državljanstvo BiH;
h) ako se izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom izričito odrekao statusa;
i) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom boravi van BiH duže od šest mjeseci u kontinuitetu, a o tome nije obavijestio Ministarstvo i
j) smrću stranca.

(2) Ministarstvo će prilikom ocjene uslova iz stava (1) d), e) i f) ovog člana razmotriti da li je promjena okolnosti na osnovu kojih je dodijeljena zaštita značajna i trajnog karaktera.

Član 53.
(Ukidanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

Ministarstvo donosi odluku o ukidanju izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH u slučajevima kada se ustanovi:
a) da postoji neki od razloga za isključenje iz čl. 21. i 23. ovog zakona,

b) da je pogrešno iznošenje ili izostavljanje činjenica, uključujući i korištenje krivotvorenih dokumenata, dovelo do priznanja statusa.

Član 54.

(Postupak prestanka ili ukidanja izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

(1) Rješenje o prestanku ili ukidanju izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite donosi Ministarstvo po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

(2) Ako je rješenje iz stava (1) ovog člana doneseno na osnovu člana 53. (1) a), a u postupku se utvrdi da stranac ne može biti vraćen iz razloga propisanih članom 6. (2) ovog zakona, Ministarstvo, po pravosnažnosti rješenja, Službi dostavlja preporuku o zabrani vaćanja stranca.

(3) Rješenje iz stava (1) ovog člana je konačno. Protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.

(4) Stranac ne može biti prisilno udaljen iz BiH prije pravosnažnosti odluke iz stava (1) ovog člana.

(5) U postupku prestanka ili ukidanja statusa izbjeglici ili strancu pod supsidijarnom zaštitom bit će omogućeno da se pismenim ili usmenim putem izjasni o razlozima zbog kojih mu status ne bi trebao prestati, odnosno biti ukinut. Ministarstvo, prilikom donošenja odluke o prestanku ili ukidanju statusa izbjeglice ili supsidijarne zaštite, uzima u obzir opće i specifične informacije o zemlji porijekla dobivene iz različitih i pouzdanih izvora.

(6) Izuzetno od stava (4) ovog člana, ako postoje razlozi iz člana 52. (1) g), h) i) i j) ovog zakona, Ministarstvo odluku o ukidanju ili prestanku statusa može donijeti bez izjašnjenja izbjeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom.

(7) U postupku prestanka ili ukidanja izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći.

Član 55.

(Dostava odluka)

(1) Odluke iz čl. 41., 43. (5) i (6) i 54. (1) ovog zakona dostavljaju se opunomoćeniku. Ako stranac nema opunomoćenika, odluke se dostavljaju strancu lično.

(2) Strancu koji nema opunomoćenika i ne boravi na prijavljenoj adresi, a nadležni organ nije obavijestio o promjeni adrese stanovanja, odluke se dostavljaju putem oglasne ploče Ministarstva.

(3) Ministarstvo, po konačnosti odluke iz čl. 41. (1) a) i 43. (5) i pravosnažnosti odluka iz čl. 41. (1) b) i 43. (6) i 54. (1) ovog zakona, obavještava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH o donesenim odlukama.

(4) Ministarstvo, po konačnosti odluka iz čl. 41. (1) a), e) i f) i 43. (5) i pravosnažnosti odluka iz člana 41. (1) b), c) i d) i 41. (6) ovog zakona, obavještava Službu o donesenim odlukama.

(5) Ministarstvo, po pravosnažnosti odluka iz čl. 41. (1) d) i 54. (2), Službi dostavlja preporuku o zabrani vraćanja stranca, iz razloga propisanih članom 6. (2) ovog zakona.

Član 56.

(Primjena zakona kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca)

U slučaju kada je Ministarstvo donijelo konačnu odluku iz člana 41. (1) e) i f) ili pravosnažnu odluku iz čl. 41. (1) c), 43. (6) i 54. (1), na stranca se primjenjuje zakon kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca, ako teritoriju BiH ne napusti u roku određenom odlukom.

POGLAVLJE III. PRIVREMENA ZAŠTITA

Član 57.
(Privremena zaštita)

(1) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva, u slučaju masovnog priliva stranaca kojima je potrebna zaštita, donosi odluku kojom se osigurava privremena zaštita tih lica. Prilikom sačinjavanja prijedloga odluke kojom se osigurava privremena zaštita Ministarstvo obavlja konsultacije s UNHCR-om i ostalim relevantnim međunarodnim organizacijama u BiH.
(2) Odlukom iz stava (1) ovog člana Vijeće ministara BiH odredit će institucije koje će biti nadležne da strancima pod privremenom zaštitom u BiH osiguraju pristup pravima iz člana 62. (1) ovog zakona.
(3) Uzimajući u obzir ekonomske i druge mogućnosti BiH, te razloge očuvanja javnog poretka, javnog reda i mira ili sigurnosti BiH, Vijeće ministara BiH određuje broj lica kojima će biti pružena privremena zaštita te razloge zbog kojih se taj broj može povećati do izmjene odluke.

Član 58.
(Odobravanje privremene zaštite)

Privremena zaštita odobrava se:
(a) strancima koji masovno dolaze u BiH, a koji su napustili svoju zemlju porijekla i ne mogu se u nju vratiti zbog oružanog sukoba ili sistematskog i općeg kršenja ljudskih prava;
(b) strancima koji su u vrijeme nastanka okolnosti iz tačke a) ovog člana boravili u BiH, a vraćanje u zemlju porijekla im je privremeno onemogućeno zbog nastanka tih okolnosti.

Član 59.
(Nadležnost za odobravanje i vrijeme trajanja privremene zaštite)

(1) Na osnovu odluke Vijeća ministara BiH iz člana 57. ovog zakona, Ministarstvo odobrava privremenu zaštitu na period od godinu dana uz mogućnost njenog automatskog produženja dva puta na period od šest mjeseci.
(2) Nakon isteka perioda iz stava (1) ovog člana Vijeće ministara BiH odlukom može produžiti privremenu zaštitu još godinu dana, ako i dalje postoje razlozi zbog kojih je odobrena privremena zaštita.

Član 60.
(Razlozi neodobravanja privremene zaštite)

Privremena zaštita neće biti odobrena strancu ako:
a) postoje razlozi za isključenje iz člana 21. ovog zakona;
b) ima izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite ili je stranac s odobrenim privremenim ili stalnim boravkom u BiH;
c) u trećoj zemlji uživa zaštitu, ima državljanstvo ili reguliran boravak.

Član 61.
(Prestanak privremene zaštite)

(1) Strancu prestaje privremena zaštita protekom perioda na koji je odobrena.
(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, Vijeće ministara BiH može, u toku perioda na koji je odobrena privremena zaštita, donijeti odluku o prestanku privremene zaštite ako su prestale da postoje okolnosti na osnovu kojih je odobrena.
(3) Prestanak privremene zaštite ne utiče na pravo stranca da podnese zahtjev za azil.

Član 62.
(Prava i obaveze stranaca pod privremenom zaštitom)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom u BiH ima pravo na:

a) boravak;
b) osnovne uslove za život i smještaj;
c) identifikacioni dokument;
d) primarnu zdravstvenu zaštitu;
e) osnovno i srednje obrazovanje;
f) besplatnu pravnu pomoć;
g) pristup tržištu rada;
h) spajanje s porodicom;
i) staratelja, ako je stranac pod privremenom zaštitom maloljetnik bez pratnje ili poslovno nesposobno lice.

(2) Obaveze propisane članom 79. ovog zakona se na odgovarajući način primjenjuju na strance kojima je odobrena privremena zaštita.

Član 63.
(Spajanje stranca pod privremenom zaštitom s porodicom)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na spajanje s članovima porodice iz člana 2. (1) n) ovog zakona, koji se nalaze van teritorije BiH.
(2) Članovima porodice koji ostvaruju pravo na spajanje sa strancem pod privremenom zaštitom bit će odobren status privremene zaštite pod uslovom da je porodični odnos postojao u zemlji porijekla i da ne potpadaju pod klauzule isključenja iz člana 21. ovog zakona.
(3) Dijete stranca pod privremenom zaštitom rođeno na teritoriji BiH slijedi pravni položaj zakonskog zastupnika.

Član 64.
(Korištenje prava privremene zaštite)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom može podnijeti zahtjev za azil. Tokom postupka po zahtjevu za azil stranac koristi prava iz privremene zaštite.
(2) Ako nakon provedenog postupka po zahtjevu za azil nije priznat izbjeglički status ni status supsidijarne zaštite, strancu koji ispunjava uslove za privremenu zaštitu ili je već pod privremenom zaštitom bit će omogućena privremena zaštita tokom ostatka vremena dok zaštita traje.

Član 65.
(Podzakonski propis o tehničkim pitanjima privremene zaštite)

Ministarstvo će, po potrebi, podzakonskim propisima detaljnije regulirati pitanja uređena ovim poglavljem, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva civilnih poslova BiH.

POGLAVLJE IV. OGRANIČENJE KRETANJA

Član 66.
(Razlozi i način ograničenja kretanja)

(1) Tražitelju azila kretanje se može privremeno ograničiti:
a) zabranom kretanja izvan imigracionog centra, koji se osniva u skladu sa zakonom kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca;
b) zabranom kretanja izvan određenog mjesta.

(2) Tražitelju azila ograničit će se kretanje zabranom kretanja izvan imigracionog centra ako mu je izrečena mjera protjerivanja i predstavlja opasnost po sigurnost BiH.
(3) Tražiocu azila može se ograničiti kretanje zabranom kretanja izvan imigracionog centra ili određenog mjesta ako je:
a) izrečena mjera protjerivanja i nije utvrđen identitet tražitelja azila;
b) izrečena mjera protjerivanja a postoje osnovi sumnje da se radi o zahtjevu iz člana 45. (1) ovog zakona;
c) izrečena mjera protjerivanja.

(4) Tražitelju azila može se ograničiti kretanje zabranom kretanja izvan određenog mjesta ako:
a) nije utvrđen identitet tražitelja azila;
b) postoje osnovi sumnje da se radi o zahtjevu iz člana 45. (1) ovog zakona.
(5) Ministarstvo će odluku o ograničenju kretanja donijeti cijeneći individualne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja i vodeći računa o nužnosti i razmjernosti izrečene mjere i razloga za ograničenje.
(6) Ako je tražitelju azila kretanje privremeno ograničeno, Ministarstvo obavještava Službu. Tražitelj azila kojem je ograničeno kretanje zabranom kretanja izvan određenog mjesta u obavezi je da se, za vrijeme trajanja izrečene mjere, javlja nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici, na način koji odredi Ministarstvo.
(7) Maloljetnom tražitelju azila ograničava se kretanje zabranom kretanja izvan imigracionog centra samo u krajnjem slučaju i nakon što Ministarstvo utvrdi da se druge mjere ne mogu primijeniti. Takvo ograničenje traje što je moguće kraće i Ministarstvo će u najkraćem roku maloljetnika smjestiti na adekvatan način.

Član 67.
(Rješenje o privremenom ograničenju kretanja i pravni lijek)

(1) Ministarstvo donosi rješenje o privremenom ograničenju kretanja tražitelja azila u kojem se navode razlozi, način i vrijeme u kojem traju izrečene mjere ograničenja kretanja.
(2) Kretanje tražitelja azila može se privremeno ograničiti na period do 90 dana. Ako okolnosti zbog kojih je mjera ograničenja izrečena još uvijek traju, mjera ograničenja kretanja može se produžavati na period do 90 dana. Tražitelju azila kretanje može biti privremeno ograničeno ukupno 180 dana.
(3) Rješenje o privremenom ograničenju kretanja izvršava se uručenjem rješenja tražitelju azila.
(4) Protiv rješenja o privremenom ograničenju kretanja tražitelj azila može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH. Tužba se podnosi u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.
(5) Sud BiH dužan je ove predmete smatrati hitnim i odluku po tužbi donijeti u roku od osam dana od dana prijema tužbe. Kada je tražitelju azila kretanje ograničeno u imigracionom centru, Sud BiH će, u upravnom sporu, saslušati tražitelja azila.
(6) Ako je strancu, prije iskazivanja namjere za podnošenje zahtjeva za azil, određen nadzor u skladu s propisima o kretanju i boravku stranaca, iskazivanje namjere ne utiče na izvršenje i tok nadzora.

Član 68.
(Prikupljanje dokaza u postupku ograničenja kretanja)

(1) Odluku o privremenom ograničenju kretanja tražitelja azila iz sigurnosnih razloga Ministarstvo donosi na osnovu dokaza dostavljenih od nadležnog organa iz člana 18. (2) ovog zakona.
(2) Ministarstvo utvrđuje postojanje razloga za privremeno ograničenje kretanja tražitelja azila, iz razloga propisanih članom 66. (3) i (4) ovog zakona.

POGLAVLJE V. IDENTIFIKACIONI DOKUMENTI

Član 69.
(Karton tražitelja azila)

(1) Ministarstvo će tražitelju azila i licima u pratnji, koji su obuhvaćeni zahtjevom za azil, izdati karton tražitelja azila najkasnije u roku od tri dana od obavljanja postupaka iz čl. 35. i 36. ovog zakona.
(2) Kartonom tražitelja azila ne potvrđuje se nužno identitet tražitelja azila.

(3) Tražitelj azila kartonom dokazuje pravo boravka na teritoriji BiH dok se o njegovom zahtjevu ne donese konačna odluka iz člana 41. (1) a), e) i f) ili pravosnažna odluka iz člana 41. (1) b), c) i d) ovog zakona te ostvaruje prava propisana članom 76. ovog zakona.
(4) Karton tražitelja azila izdaje se na rok do tri mjeseca uz mogućnost produženja. Ako tražitelj azila nije smješten u centar za prihvat i smještaj tražitelja azila, rok važenja kartona produžava organizaciona jedinica Službe, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva. Zahtjev za produženje kartona Službi podnosi tražitelj azila najkasnije 15 dana prije isteka prethodnog roka važenja.
(5) Ako je tražitelju azila kretanje ograničeno, u skladu s članom 67. ovog zakona, činjenica ograničenja kretanja evidentira se na kartonu tražitelja azila.
(6) Karton tražitelja azila ne može se koristiti za prelazak državne granice.
(7) Ako se tražitelj azila nalazi u imigracionom centru, pritvoru, zatvoru ili centru za prihvat žrtava trgovine ljudima, Ministarstvo ne izdaje karton tražitelju azila.

Član 70.
(Popunjenost i gubitak kartona tražitelja azila)

(1) U slučaju popunjenosti rubrika predviđenih za produženje kartona, Ministarstvo tražitelju azila izdaje novi karton.
(2) U slučaju gubitka kartona tražitelj azila je dužan, najkasnije u roku od tri dana od saznanja za navedenu činjenicu, gubitak prijaviti organizacionoj jedinici Službe na čijoj teritoriji ima prijavljen boravak ili najbližoj policijskoj upravi/stanici na čijoj teritoriji je uočeno gubljenje kartona. Organizaciona jedinica Službe ili policijska uprava/stanica tražitelju azila izdaje potvrdu o gubitku kartona koju tražitelj azila sa zahtjevom za izdavanje novog kartona dostavlja Ministarstvu.

Član 71.
(Izbjeglički karton i karton o supsidijarnoj zaštiti)

(1) Ministarstvo izdaje izbjeglički karton licima kojima je priznat izbjeglički status konačnom odlukom iz člana 41. (1) a) ovog zakona.
(2) Ministarstvo izdaje karton o supsidijarnoj zaštiti licima kojima je priznat status supsidijarne zaštite pravosnažnom odlukom iz člana 41.(1) b) ili konačnom odlukom iz člana 43. (5) ovog zakona.

Član 72.
(Određivanje i poništenje jedinstvenog matičnog broja)

(1) U skladu sa Zakonom o jedinstvenom matičnom broju ("Sl. glasnik BiH", br. 32/01, 63/08, 103/11 i 87/13), Ministarstvo civilnih poslova BiH određuje i dodjeljuje izbjeglici jedinstveni matični broj (u daljnjem tekstu: JMB). Ministarstvo, u roku od 30 dana od donošenja odluke o priznavanju izbjegličkog statusa, podnosi zahtjev Ministarstvu civilnih poslova BiH za određivanje i dodjeljivanje JMB-a izbjeglici.
(2) Postupajući po zahtjevu iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo civilnih poslova BiH određuje i dodjeljuje JMB izbjeglici u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, o čemu obavještava Ministarstvo. Ministarstvo obavještava izbjeglicu o određenom i dodijeljenom JMB-u.
(3) Ministarstvo, po pravosnažnosti odluke o prestanku ili ukidanju izbjegličkog statusa iz člana 54. (1) ovog zakona, podnosi zahtjev Ministarstvu civilnih poslova BiH za poništenje određenog i dodijeljenog JMB-a izbjeglici.

Član 73.
(Izdavanje izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti)

(1) Rješenje iz člana 41. (1) a) i b) izvršava se izdavanjem izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti.
(2) Zahtjev za izdavanje izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti Ministarstvu podnosi stranac lično, odnosno staratelj, opunomoćenik ili zakonski zastupnik stranca kojem se karton treba izdati. Uz zahtjev se prilaže prijava prebivališta

izbjeglice ili mjesta boravka stranca pod supsidijarnom zaštitom, u skladu s članom 38. ovog zakona.
(3) Priznatom izbjeglici izdaje se izbjeglički karton. Rok važenja izbjegličkog kartona je tri godine.
(4) Strancima pod supsidijarnom zaštitom izdaje se karton o supsidijarnoj zaštititi, na rok na koji je odobrena supsidijarna zaštita.
(5) U postupku ostvarivanja prava propisanih ovim zakonom izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom svoj status dokazuju izbjegličkim kartonom, odnosno kartonom o supsidijarnoj zaštiti.
(6) Izbjeglički karton i karton o supsidijarnoj zaštiti ne mogu se koristiti za prelazak državne granice.

Član 74.
(Zamjena izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti)
(1) Zamjenu izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti obavlja Ministarstvo.
(2) Zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti podnosi stranac s priznatim statusom, odnosno staratelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik stranca kojem je status priznat zbog isteka roka važenja, gubitka, oštećenja ili bitne izmjene izgleda nosioca kartona.
(3) Zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti podnosi se 30 dana prije isteka roka važenja ili odmah po nastupanju promjena iz stava (2) ovog člana.
(4) U slučaju promjene adrese stanovanja, stranac s priznatim statusom, odnosno staratelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik stranca kojem je status priznat dužan je obavijestiti Ministarstvo o promjeni adrese stanovanja radi evidentiranja te činjenice u ranije izdatom kartonu.
(5) U slučaju gubitka izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti stranac je dužan, najkasnije u roku od tri dana od saznanja za navedenu činjenicu, prijaviti gubitak najbližoj organizacionoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/stanici, na čijoj teritoriji je uočeno gubljenje kartona. Organizaciona jedinica Službe ili policijska uprava/stanica strancu izdaje potvrdu o gubitku kartona koju stranac, sa zahtjevom za izdavanje novog kartona, dostavlja Ministarstvu.
(6) Kartoni koje je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH izdalo izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom važe do isteka roka na koji su izdati.

Član 75.
(Putna isprava za izbjeglice)
Na lični zahtjev, odnosno zahtjev staratelja, opunomoćenika ili zakonskog zastupnika stranca kome je konačnom odlukom iz člana 41. (1) a) ovog zakona priznat status izbjeglice u BiH Ministarstvo može izdati putnu ispravu, propisanu Konvencijom o statusu izbjeglice iz 1951. godine i Zakonom o putnim ispravama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 1/99, 9/99, 27/00, 32/00, 19/01, 47/04, 53/07, 15/08 i 33/08) s rokom važenja od dvije godine.

POGLAVLJE VI. PRAVA I OBAVEZE

Odjeljak A. Prava i obaveze tražitelja azila

Član 76.
(Prava tražitelja azila)
(1) Tražitelj azila ima pravo na:
a) boravak u BiH;
b) informiranje u skladu s članom 15. ovog zakona;
c) smještaj u centar za tražitelje azila;
d) primarnu zdravstvenu zaštitu;

e) pristup osnovnom i srednjem obrazovanju;
f) pristup tržištu rada;
g) pristup besplatnoj pravnoj pomoći;
h) praćenje toka postupka na jeziku koji razumije ili za koji se osnovano pretpostavlja da razumije;
i) psihosocijalnu pomoć.

(2) Tražitelj azila ostvaruje navedena prava na osnovu kartona tražitelja azila. Sredstva za troškove koji nastanu na taj način osigurava Ministarstvo u budžetu institucija BiH, odobrenom za ovu namjenu ili putem donacija za azil u BiH.

(3) Pristup pravu iz stava (1) e) ovog člana ostvaruju maloljetni tražitelji azila najkasnije u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva za azil. Maloljetnom tražitelju azila neće biti uskraćeno pravo na srednjoškolsko obrazovanje ako je tokom trajanja postupka po zahtjevu za azil postao punoljetan.

(4) Tražitelju azila bit će omogućen pristup pravu iz stava (1) f) ovog člana ako Ministarstvo odluku po njegovom zahtjevu nije donijelo u roku od devet mjeseci od podnošenja zahtjeva za azil, a razlozi zbog kojih odluka nije donesena ne mogu se staviti na teret tražitelju azila.

(5) Ako je donesena odluka iz člana 41. (1) b), c), d) ovog zakona nakon što je tražitelj azila ostvario pravo na rad, tražitelj azila nastavlja uživati pravo na rad do pravosnažnosti navedenih odluka.

Član 77.
(Obaveze tražitelja azila)

Tražitelj azila obavezan je da:

a) poštuje javni poredak BiH, zakone i druge propise u BiH te da se pridržava odluka nadležnih organa u BiH;
b) sarađuje s nadležnim organima radi utvrđivanja identiteta;
c) sarađuje s nadležnim organima tokom cijelog postupka po zahtjevu za azil;
d) podnese dokumente koje ima na raspolaganju, a koji su potrebni za razmatranje zahtjeva;
e) podnese zahtjev za produženje važenja kartona tražitelja azila, u skladu s članom 69. (4) ovog zakona;
f) prijavi gubitak kartona na način propisan članom 70. (2) ovog zakona;
g) prijavi boravište i promjenu adrese stanovanja u skladu s članom 38. (4) ovog zakona i
h) se pridržava kućnog reda u centru za prihvat i smještaj tražitelja azila.

Odjeljak B. Prava i obaveze izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom

Član 78.
(Prava izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

(1) Izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na:

a) identifikacioni dokument;
b) informiranje u skladu s članom 15. ovog zakona;
c) smještaj;
d) rad;
e) obrazovanje;
f) zadravstvenu zaštitu;
g) socijalnu pomoć;
h) pomoć pri uključivanju u bh. društvo.

(2) Osim prava iz stava (1) ovog člana, izbjeglica ima pravo na spajanje s porodicom u skladu s članom 13. ovog zakona i pravo na putnu ispravu u skladu s članom 75. ovog zakona. Stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na održavanje porodičnog jedinstva u skladu s članom 14. ovog zakona.

(3) Pristup pravima iz stava (1) a) i stava (2) ovog člana osigurava Ministarstvo.

(4) Pristup pravima iz stava (1) b), c), d), e), f), g) i h) ovog člana osigurava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Član 79.
(Obaveze izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

Izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom obavezni su da:

a) poštuju javni poredak BiH, zakone i druge propise u BiH i da se pridržavaju odluka nadležnih organa u BiH;
b) podnesu zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti u skladu s članom 74. (2) i (3) ovog zakona;
c) prijave gubitak kartona na način propisan članom 74. (5) ovog zakona;
d) prijave promjenu adrese stanovanja u skladu s članom 38. (3) i (4) ovog zakona;
e) prijave sve promjene koje su od uticaja na ostvarivanje i obim prava propisanih članom 78. ovog zakona;
f) obavijeste Ministarstvo, u skladu s članom 52. (1) i) ovog zakona, ako će izvan BiH boraviti duže od šest mjeseci u kontinuitetu.

POGLAVLJE VII. SLUŽBENE EVIDENCIJE

Član 80.
(Službene evidencije)

(1) Prema ovom zakonu, Ministarstvo vodi službene evidencije o:

a) tražiteljima azila;
b) licima kojima je priznat izbjeglički status, status supsidijarne zaštite ili privremena zaštita;
c) putnim ispravama za izbjeglice;
d) identifikacionim dokumentima.

(2) Osim službenih evidencija iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo može voditi i druge evidencije s ciljem efikasnosti rada ili obrade podataka ako službene evidencije ne uključuju lične podatke.

(3) Podaci iz službenih evidencija iz stava (1) a) ovog člana sadrže i biometrijske podatke o tražiteljima azila iz člana 36. (1) b) i c) ovog zakona. Podaci iz stava (1) a) ovog člana sadržani su u Centralnoj bazi podataka o strancima, koja se uspostavlja u skladu sa zakonom kojim se regulira oblast kretanja i boravka stranaca.

(4) Ministarstvo podatke iz stava (1) a) ovog člana unosi u Centralnu bazu podataka o strancima odmah po nastaloj promjeni, a najkasnije narednog radnog dana.

Član 81.
(Podzakonski akti)

(1) Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje način iskazivanja namjere i podnošenja zahtjeva za azil, izgled i sadržaj obrazaca koji se koriste u postupku, postupak i uslove za dodjelu azila u BiH, izgled, sadržaj i način izdavanja identifikacionih dokumenata kao i druga pitanja vezana za ovu oblast u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ministarstvo civilnih poslova BiH, nakon provedenih konsultacija s Ministarstvom, donosi podzakonski akt kojim propisuje formu, sadržaj, potrebne dokumente koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje putne isprave za izbjeglice, postupanje kod izdavanja i druga tehnička pitanja vezana za putne isprave za izbjeglice iz člana 75. ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Nakon provedenih konsultacija s Ministarstvom civilnih poslova BiH Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za izbjeglice, dokumente koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje putne isprave za izbjeglice i drugim pitanjima, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Na prijedlog Ministarstva, Vijeće ministara BiH donosi podzakonski akt kojim propisuje način upravljanja, uslove finansiranja, standarde funkcioniranja, način osiguranja posebnih uslova za korisnike centra za prihvat i smještaj tražitelja azila kao i druga pitanja vezana za rad ove specijalizirane ustanove u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(5) Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje sadržaj, način vođenja i korištenja službenih evidencija iz člana 80. stav (1) ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(6) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, nakon provedenih konsultacija s Ministarstvom i Ministarstvom civilnih poslova BiH, donosi podzakonske akte kojima propisuje način pristupa i ostvarivanja prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH, iz člana 78. (1) b), c), d), e), f), g) i h) ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

POGLAVLJE VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 82.
(Prestanak važenja prijašnjih propisa)

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi POGLAVLJE VII. Međunarodna i privremena zaštita (azil) Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu ("Službeni glasnik BiH", br. 36/08 i 87/12).
(2) Podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu primjenjivat će se u prijelaznom periodu do donošenja novih podzakonskih propisa iz člana 81. ovog zakona, ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.
(3) Svi predmeti koji do stupanja na snagu ovog zakona nisu pravosnažno okončani bit će završeni po odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu. U predmetima u kojima do stupanja na snagu ovog zakona nije doneseno prvostepeno rješenje postupak se nastavlja po ovom zakonu.

Član 83.
(Stupanje na snagu ovog zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".